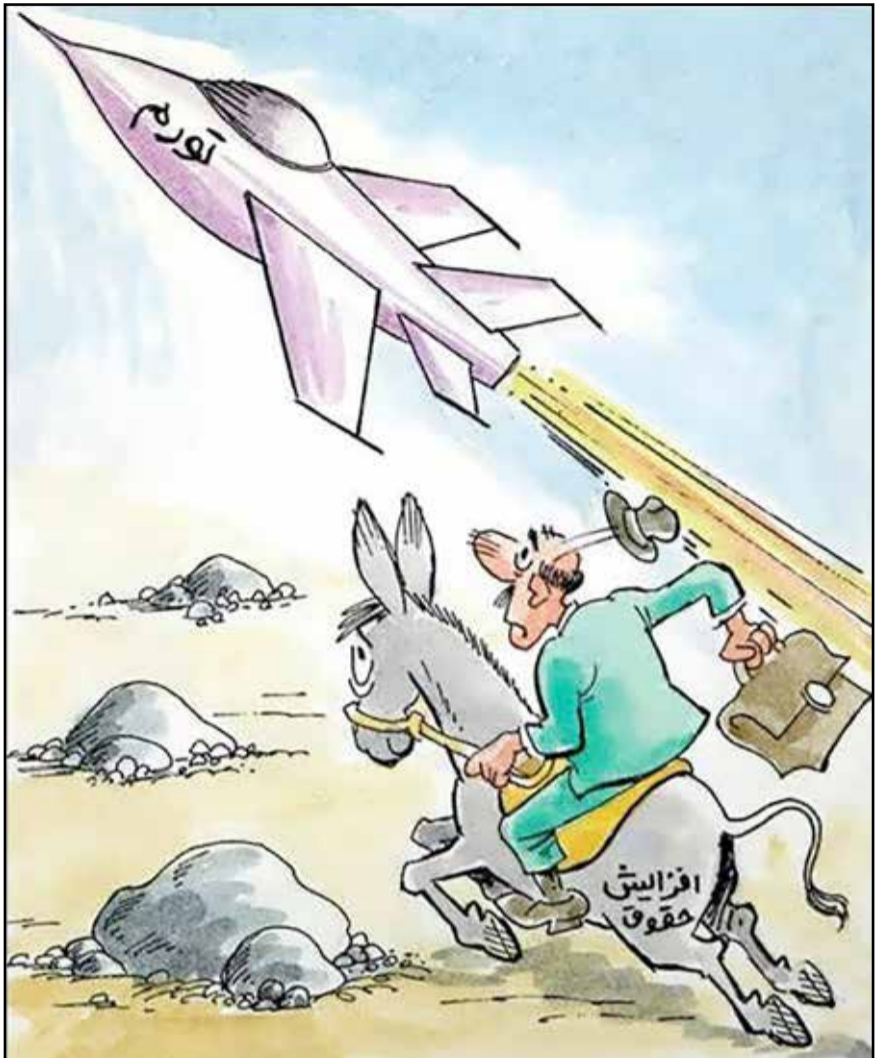

انتشار پول، ممنوع

افزایش حقوق متناسب با تورم، حق مردم است

نورالبرج رازح

اجرای طرح افزایش حقوق کارمندان و بازنشستگان در ماه‌های پایانی دولت دوازدهم، به باور برخی از نمایندگان مجلس و کارشناسان اقتصادی نزدیک به دولت سیزدهم، منجر به رشد تورم در کشور خواهد شد. به باور این عده، ادامه این طرح سبب می‌شود در ماه‌های آینده رشد تورم با شدت بالاتری ادامه پیدا کرده و این مساله سبب کوچک‌تر شدن سفره همه در جامعه خواهد شد. در همین زمینه، خبرگزاری فارس با انتشار سلسله گفت‌وگوها، سعی بر این دارد که نشان دهد افزایش حقوق کارمندان و بازنشستگان تورم‌زاست لذا دولت سیزدهم می‌تواند از اجرای این قوانین سر باز زند.

با این حال در یکی از این گفت‌وگوها «مرتضی عزتی» استاد اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس با رد این ادعا، معتقد است که افزایش حقوق متناسب با تورم، حق مردم است و بی‌کفایتی دولت‌ها در کنترل نرخ تورم، دلیل این نمی‌شود که حق مردم را نداد، وی می‌گوید: البته مزد هنوز هم به اندازه تورم افزایش پیدا نکرده ولی هر کاری بخواهیم بکنیم و هر گونه جوهی در جامعه بخواهیم تزریق کنیم، اگر مابه‌ازا و معادل آن تولید نباشد، تورم ایجاد می‌کند.

دولت اگر بخواهد این افزایش حقوق‌ها را با انتشار پول تامین کند، قطعاً سبب تورم است ولی راه‌های فراوانی برای ممانعت از افزایش تورم وجود دارد که به لیاقت دولت سیزدهم بازمی‌گردد. این استاد اقتصاد از دولت فعلی می‌خواهد که موتور خلق نقدینگی در کشور را خاموش کند و سراغ راه‌های مناسب‌تر برای رفع کسری بودجه برود. گفت‌وگوی فارس با مرتضی عزتی را می‌خوانید.

■ ■ ■

در ماه‌های اخیر، برنامه‌هایی در راستای افزایش حقوق و مزایای گروه‌های مختلف کارکنان دولت و بازنشستگان کشوری و لشگری

دولت مشکلات بودجه‌ای فراوانی داشت. مشکلات بودجه‌ای به دولت اجازه نداد تا این کار را انجام دهد. سال آخر دولت گفت مقداری از آن قصورهایی که داشته‌ام را جبران کنم و حقوق برخی گروه‌ها را افزایش داد. دولت در فشار است. قطعا در این ماه‌های گذشته با فشار زیاد توانسته این بودجه را تامین کند. از مقداری بودجه‌های دیگر زده تا این قصور خود را جبران کند. شاید هدفش این بود که مقداری فشار را از روی حقوق بگیران کاهش دهد و از این طرف فشار را روی بودجه‌های خودش بیاورد. دولت مجبور شد به دلیل اینکه در سال‌های قبل درست وظیفه خودش را انجام نداد، در سال پایانی این کار را اجرائی کند. سال قبل ۲۵ درصد بود و پس از مدتی به طور متوسط افزایش حقوق‌ها شد ۳۵ درصد. هنوز هم به اندازه تورم همه حقوق‌ها افزایش پیدا نکرده ولی هر کاری بخواهیم بکنیم و هر گونه جوهی در جامعه بخواهیم تزریق کنیم، اگر مابه‌ازا و معادل آن تولید نباشد، تورم ایجاد می‌کند. دولت اگر بخواهد این افزایش حقوق‌ها را با انتشار پول تامین کند، قطعاً تورم است.

■ **دولت در ماه‌های ابتدایی سال حدود ۵۳ هزار میلیارد تومان تنخواه گرفته یعنی بخشی از درآمدهای دولت محقق نشده است. دولت چگونه می‌خواهد این بار مالی ایجاد شده را تامین مالی کند؟**

اولا باید بدانیم معنای تنخواه چاپ پول نیست. معنایش این است که از بودجه دولت یک دوازدهم قانونی و موقت برداشته تا جزئیاتش تصویب شود تا بعد هزینه کند و جزئیاتش را تصویب کند. معنایش چاپ پول نیست. اگر در خزانه پولی نباشد، در آینده هم احتمال ورودی نداشته باشد، اینجا از جاهایی قرض کرده و هزینه می‌کند که قرض‌هایش را باید بپردازد. در این صورت اگر از درآمدهای خودش بپردازد مشکلی ندارد ولی اگر به هر علتی این بودجه یا بودجه‌های دیگرش از طریق انتشار پول تامین شود و انتشار پول ماه‌ها پیش از رشد اقتصادی ما باشد، قطعاً تورم‌زا است. دولت‌ها در ایران نزدیک ۵۰ سال است که تقریباً با این مشکل مواجه هستند. برخی سال‌ها به ویژه از ۴۹ به بعد که انتشار پول یکی از ابزار تامین مالی دولت شد، انتشار پول جدی‌تر مورد استفاده قرار گرفت. از ۵۰ سال پیش تاکنون انتشار پول داشته‌ایم و همیشه پایه پولی خود را افزایش می‌دادیم و این موجب ایجاد تورم می‌شده است. برخی سال‌ها مانند سال ۷۸ تا ۸۵ انتشار پول ما کم شد، اگر نگاه کنیم تورم ما هم به شدت پایین‌تر از نرخ‌های کنونی بوده است. به عبارت دیگر، رشد اقتصادی ما در این سال‌ها خوب بود و درآمدهای نفتی ما هم زیاد نبود که از آن طرف پول از خارج

■ **سوال اساسی اینجاست که دولت توان پرداخت این افزایش حقوق‌ها را داشته است یا خیر؟ اگر داشته چرا دیر این کار را انجام داده و اگر نداشته چطور یک زمین سوخته برای دولت سیزدهم ایجاد کرده است؟**

دولت موظف بوده که حقوق‌ها را متناسب با تورم افزایش دهد. وظیفه‌اش این بوده که انجام دهد ولی انجام نداده است. البته باید این را هم گفت که

بباید و دولت بخواهد آن را به جامعه تزریق کند. سال‌های ۸۶-۸۹ در آمد نفتی بالا رفت و از طرفی پول زیادی هم به اقتصاد تزریق شد، هم به عنوان یارانه و هم به عنوان طرح‌های عمرانی که از آن سال تورم ماسدیدا بالا رفت. سال‌های ۹۳-۹۵ در دولت یازدهم باز سیاست کنترل حجم نقدینگی را اعمال کردند و تورم کاهش پیدا کرد. برجام هم تصویب شد و کمک زیادی به این موضوع کرد یعنی تورم کاهش پیدا کرد. از آن طرف وضع بودجه‌ای دولت نیز بهتر شد و انتشار پول نیز کم شد. همه این مسائل کنار هم سبب شد که تورم کم شود. از حدود سه سال پیش باز تحریم‌ها سر جایش برگشت و هم درآمد نفتی دولت کمتر شد و هم فشارهای مختلف بودجه‌ای برای دولت ایجاد شد. تورم بودجه دولت را هم افزایش می‌دهد. دولت اینجا درآمدهایش کم شد و ناچار شد انتشار پول انجام دهد. انتشار پول نسبت به دوره‌های قبل بالاتر بود و در این سه سال تورم شدیداً ایجاد کرد.

اگر همین روند ادامه پیدا کند و دولت بخواهد کسری بودجه‌های مختلف خود را از جمله حقوق و دستمزد را از طریق انتشار پول جبران کند یا انتشار پول را افزایش دهد قطعاً تورم بیشتری در انتظار کشور خواهد بود. ولی اگر از طریق دیگری این هزینه را جبران کند، ممکن است تأثیری کمتری بر تورم داشته باشد یعنی با از طریق کاهش هزینه‌های دیگر خود یا فروش دارایی‌ها یا از طریق استقراض از بازار سرمایه جبران کند، آثار تورمی‌اش به حداقل می‌رسد.

■ **این افزایش حقوق‌ها راهکار خوبی برای حمایت از معیشت است یا بهتر است با تورم مبارزه کنیم؟**

اساس کار این است که تورم نباشد. قانون گفته به هر علتی اگر تورم رخ داده، مثلاً دولت نتواند تامین منابع مالی را انجام دهد یا جنگ رخ داد یا تحریم یا چیز دیگری که تورم ایجاد شد، باید با افزایش حقوق‌ها از کارمندان حمایت کند یعنی دولت بعد از کنترل تورم باید حقوق‌ها را به اندازه تورم تعدیل کند. این نیست که دولت اول حقوق‌ها را بالا ببرد.

■ **در شرایط فعلی دولت با این افزایش حقوق‌ها به دام مارپیچ دستمزد-تورم می‌افتد و دیگر خارج شدن از این دام به شدت مشکل خواهد شد. چه راهکاری برای این موضوع دارید؟**

خیر، الزامی ندارد که اگر دستمزد بالا برود تورم هم بالا برود. شرط ایجاد تورم بستگی به نحوه تامین مالی افزایش حقوق‌ها دارد که دولت از کجا و چگونه منابع آن را تامین کند. افزایش حقوق اساساً برای کارمندان خوب

■ **افزایش حقوق امسال، جبران تورم سال‌های گذشته است. حق مردم است که به اندازه افزایش تورم، حقوقشان بالا برود. نباید بگوییم حق مردم را ندهید چون ممکن است عرضه نداشته باشیم جلوی تورم را بگیریم**

است. مهم این است که این افزایش حقوق منجر به تورم جدید نشود. این افزایش حقوق جبران تورم سال‌های گذشته است. حق مردم است که به اندازه افزایش تورم حقوقشان بالا برود. ما نباید بگوییم حق مردم را ندهید چون ممکن است عرضه نداشته باشیم جلوی تورم را بگیریم. دولت موظف است حق مردم را بدهد و تمام تلاشش را بکند که تورم ایجاد نکند. برای اینکه دولت به دام این مارپیچ نیفتد، راهکار وجود دارد. دولت باید تمام تلاشش را بکند از راه‌هایی مانند فروش دارایی‌ها و استقراض از بازار سرمایه و مردم از طریق انتشار اوراق قرضه کسری بودجه خود را جبران کند یا اینکه با کسری مواجه شد به سراغ انتشار پول برود. این راه غلطی است. ده‌ها سال است که همه اقتصاددان‌های دنیا این را اعلام می‌کنند که دولت برای اینکه کسری بودجه خود را جبران کند می‌تواند از طریق فروش دارایی‌های خود این کسری را جبران کند و اگر نشد از مردم با انتشار اوراق قرضه استقراض کند. متأسفانه سازوکارهایی که در کشور داریم عده‌ای از افرادی که دست‌اندر کار هستند مانع این

می‌شوند که دولت دارایی‌های خود را بفروشد. آنها عامل تورم هستند. عده‌ای هم مانع از این می‌شوند که دولت اوراق قرضه منتشر کند. آنها هم عامل تورم هستند. یا ناآگاه هستند یا عامدانه می‌خواهند تورم در جامعه ایجاد شود. بهترین راه این است که دولت کسری بودجه خود را به غیر از چاپ پول تامین مالی کند. اگر دولت دارایی‌هایش را بفروشد و بودجه‌اش تامین شود نیازی ندارد پول منتشر کند که تورم‌زا باشد. باید راه درست را به دولت بگوییم. نگوییم راه‌های درست را نرو ممکن است خطر داشته باشد. راه درست برو و سیاست درست برای تامین آن راه درست استفاده کن. دولت موظف است قانوناً حقوق‌ها را اندازه تورم افزایش دهد و موظف است سیاست‌های درستی اعمال کند تا تورم جدید ایجاد نشود. این را کنار هم بگذارید. بله دولت باید کارش را درست کند. اگر نتوانست این کار را انجام دهد باید دید چه ایرادی دارد. خودش نمی‌خواسته یا موانعی وجود داشته یا مانع قانونی وجود داشته است؟ آن موانع و مقررات را برطرف کنیم تا سیاست‌های درست اعمال شود تا دولت مجبور نشود پول چاپ کند.

اخبار کارگری

آسیب واحدهای تولیدی از قطعی برق و کرونا

نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار با اشاره به اینکه تنها راهکار برای افزایش قدرت خرید کارگران، کنترل تورم و کاهش قیمت‌هاست، گفت: قطعی برق و کرونا آسیب زیادی به واحدهای تولیدی زد. علی‌اصغر آهنی‌ها در گفت‌وگو با خبرگزاری تسنیم گفت: واحدهای صنعتی به دلیل قطعی مکرر برق آسیب‌های زیادی دیده‌اند و چون زیرساختی برای حل این مشکل وجود نداشته، ضررهایی به کارفرمایان رسیده است. وی ادامه داد: کارفرمایان نمی‌توانند به خاطر چند روز قطعی برق کارگر خود را حذف کنند بنابراین مجبور هستند که هزینه‌ها را بپردازند. از سوی دیگر شرایط کرونا نیز آسیب‌های زیادی را برای واحدهای تولیدی و به تبع آن کارگران ایجاد کرد. نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار افزود: در بحث زیرساختی مانند برق و گاز، شرایط را برای واحدهای تولیدی و صنعتی آماده کنند مشکل آنها حل کنند. در صورتی که برخی از مشکلات حل شود و زمینه‌ها رشد تولید فراهم شود، شدت خرید هم محقق می‌شود. اینکه عده‌ای پیشنهاد می‌کنند دستمزد باید افزایش یابد منطقی نیست چرا که کارفرمایان شرایط افزایش دستمزد ندارند.

■ ■ ■ **قراردادهای کار، شفاف شوند**

رئیس اتحادیه کارگران قراردادی و پیمانی تکمیل سامانه جامع روابط کار را اقدامی مثبت در جهت شفاف‌سازی نوع قراردادهای کار و به سود جامعه کارگری و کارفرمایی دانست و گفت: طرح‌هایی که در راستای حمایت از کارگران پیش‌بینی شده ادامه یابد. فتح‌الله بیات در گفت‌وگو با ایستادار به تکمیل سامانه جامع روابط کار گفت: این سامانه مزیت‌های فراوانی دارد و موجب انتفاع کارگران و کارفرمایان از خدمات آن می‌شود. کارفرمایان و کارگران موظف به ثبت نام و احراز هویت در سامانه هستند و با ثبت اطلاعات کارگران توسط کارفرمایان، قراردادهای کار شفاف‌سازی و ساماندهی می‌شود. به گفته وی اگر این سامانه از سوی وزارت کار به طور کامل عملیاتی شود و نظارت دقیقی بر آن صورت گیرد، وضعیت قراردادهای کار و نوع آنها مشخص می‌شود.

■ ■ ■ **محیط کسب و کار بخش تعاون همچنان نامناسب است**

بر اساس نتایج حاصل از پایش ملی محیط کسب و کار بخش تعاون در بهار ۱۴۰۰، رقم شاخص ملی بخش تعاون، ۵۶۵ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) محاسبه شد که تغییر چندانی در شرایط محیط کسب و کار نسبت به فصل گذشته (رقم شاخص پایش زمستان ۹۹، ۵۷۵ بود) دیده نمی‌شود. به گزارش خبرگزاری تسنیم، در طرح پایش بهار ۱۴۰۰، در مجموع از نظر فعالان اقتصادی بخش تعاون، وضعیت محیط کسب و کار برای فعالیت اقتصادی، شرایط مطلوبی ندارد. حتی در بخش صنعت، شرایط نامساعدتری نسبت به فصل گذشته دیده می‌شود. بررسی‌های آماری این می‌دهد نامناسب‌ترین مولفه‌های محیط کسب و کار بخش تعاون شامل غیرقابل پیش‌بینی بودن قیمت‌ها، موانع در فرایندهای اداری و دشواری در تامین مالی از بانک‌هاست.

■ ■ ■ **ادامه اعتصاب کارگران شهرداری امیدیه**

کارگران شهرداری امیدیه از گسترده شدن اعتراضات صنفی کارگران این نهاد عمومی در سومین روز خبر می‌دهند. به گزارش ایلنا، کارگران شهرداری امیدیه گفتند: روز دوشنبه (۸ شهریور ماه) اعتراض صنفی کارگران واحد خدمات و فضای سبز شهرداری امیدیه با همراهی کارگران موتور، آتش‌نشانی و سایر همکاران گسترده‌تر شد. به گفته یکی از کارگران، بیش از این بیش از ۳۰ نفر از کارگران واحد فضای سبز مقابل ساختمان فرمانداری دست به اعتراض صنفی زده بودند اما نتیجه‌ای در بر نداشت. طی روزهای گذشته نیز حدود ۱۰۰ نفر از کارگران واحد خدماتی دست‌از کار کشیده‌اند. محدود محل کار خودشان دست‌به‌اعتراض صنفی زدند. صبح روز دوشنبه نیز شاغلان واحدهای موتور و آتش‌نشانی در جمع معترضان حاضر شده و آنها را همراهی کردند. کارگران معترض با بیان اینکه خواستار دریافت مطالبات صنفی خود هستیم، افزودند: اگر بخشی از ۴ ماه معوقاتی مزید ما پرداخت شود، لیلی برای استمرار این اعتراض صنفی وجود ندارد.

